

PASCUAL ORTEGA PÉREZ

JOSEP SERRANO DAURA
Secció d'Història Local del CERE
Universitat Internacional de Catalunya

La mort d'algú, encara que anunciada, sempre ens sorprèn, i més si és la d'algú especialment significat com el Dr. Pascual Ortega Pérez.

Historiador, autor de nombrosos treballs, llibres i articles, Ortega s'ha ocupat especialment de les comunitats cristianes i musulmanes dels dominis templers i hospitalers de les nostres comarques de la Ribera d'Ebre i de la Terra Alta al llarg de la baixa edat mitjana. I talment s'ha endinsat en tot el procés de conversió musulmana, les comunitats morisques i la seva supervivència fins l'expulsió de les de Miravet, Benissanet i Ascó i la consegüent repoblació d'aquestes localitats ja el s. XVII.

Fig. 1. Pasqual Ortega, a la sala de plens de l'Ajuntament de Flix, impartint una conferència sobre els moriscos el 15 de maig de 1998 (fragment d'una fotografia de Fotografia Mestres; arxiu fotogràfic de La Veu de Flix)

Treballs en els que es tracta del nostre territori, la seva població mixta, la conflictivitat religiosa, la seva fiscalitat... Aportació molt valuosa, de primer ordre, per al coneixement històric de les nostres comunitats, i que fan del seu autor una referència obligada, fonamental, en el conjunt de la historiografia de les Terres de l'Ebre.

Obra densa i completa, fruit indubtable i testimoni de l'estreta vinculació i gran estima de Pascual Ortega, especialment per aquesta comarca nostra de la Ribera d'Ebre.

El material que ha posat al nostre abast i al dels historiadors en general, catalans i d'arreu, és immens, i cal destacar sobretot la seva aportació a l'estudi i al coneixement dels musulmans a la Catalunya medieval seguint els treballs inicials d'altre riberenc, Carmel Biarnès, també traspasat ja fa uns quants anys.

Precisament havíem de coincidir en el congrés que s'organitzà a Ascó l'any passat per commemorar el tercer centenari de l'expulsió dels moriscos dels nostres pobles, tot recordant també la figura i l'obra de Biarnès; però Ortega ja no hi va poder participar afectat per la terrible malaltia que finalment i malauradament se l'ha endut.

Podríem citar molts dels seus treballs i de les seves aportacions a congressos i seminaris celebrats arreu, però jo en destacaria, d'entre tots, aquests: *Musulmanes en Cataluña. Las comunidades musulmanas de las encomiendas templarias y hospitalarias de Ascó y Miravet (siglos XII-XIV)*, *La orden de San Juan de Jerusalén y Miravet, dominio señorial y cambios institucionales (primera mitad del s. XVII)* i *Els hospitalers a la Ribera d'Ebre. Benissanet, ss. XVI-XVII*.

Això sense oblidar tots els altres treballs d'Ortega, resultat sempre d'una acurada recerca documental feta amb gran esforç sobretot per la seva dispersió, i d'una atenta reflexió sobre allò que es descobria i coneixia, i que calia estructurar i exposar de la forma planera i concisa com feia.

Pascual Ortega ens ha deixat, doncs, un valuós llegat històric de present i per a les futures generacions de la nostra comarca, fonamental com deia per a conèixer-ne el seu passat i també per a entendre moltes vegades el nostre present.

Siguin des d'aquí aquestes breus línies, expressió del meu sentit homenatge i reconeixement a la seva persona i la seva obra.

Barcelona, 7 de setembre de 2011